

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ І СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ ТА
ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ
СОЦІАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
23 ЛИСТОПАДА 2018 РОКУ**

ХАРКІВ – 2018

ЗМІСТ

ПУБЛІКАЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ І ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЙ

Васильєва М.П. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УКРАЇНІ.....	9
Зеленська Л.Д., Фомін В.В. ТИПОЛОГІЗАЦІЯ ЗАКЛАДІВ СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ В УКРАЇНІ ЗА СФЕРАМИ ВІДОМЧОЇ ПІДПОРЯДКОВАНОСТІ (XIX – ПОЧАТОК XX СТОЛІТТЯ).....	11
Золотухіна С.Т. ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ.....	13
Іонова О.М. АНТРОПОСОФСЬКИ ЗОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	15
Кайдалова Л.Г. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	17
Кабусь Н.Д. РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ЯК СУБ'ЄКТА СОЦІАЛЬНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	18
Костікова І.І. LIFE SKILLS IN ENGLISH.....	20
Подберезський М.К. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ.....	21
Рассказова О.І., Волкова К.С., Григоренко В.Л. ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ПЕДАГОГА – ПРОВІДНА ТЕНДЕНЦІЯ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	23
Рижанова А.О. РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОЛІТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ: СОЦІАЛЬНО- ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ.....	26
Романова І.А. ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ТЕРАПЕВТИЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ШАХОВОЇ ГРИ.....	28
Штефан Л.А. СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «СОЦІАЛЬНИЙ ПЕДАГОГ» ТА «СОЦІАЛЬНИЙ ПРАЦІВНИК»: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ.....	31
Акімова О.М. ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГОТОВНОСТІ У ХОДІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	33
Акулова Л.Г. ВОЛОНТЕРСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА БЛАГОДІЙНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ НА ПРИКЛАДІ РОБОТИ ХОБФ «СОЦІАЛЬНА СЛУЖБА ДОПОМОГИ».....	35
Андрієнко А.А. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК СПОСІБ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО БЛАГОДІЙНОГО ФОНДУ «СОЦІАЛЬНА СЛУЖБА ДОПОМОГИ».....	37

та діяльності закладів суспільної опіки дітей та молоді, на підставі аргументу про залучення власних коштів [2, с. 94].

Таким чином, протягом XIX – початку XX століття заклади суспільної опіки дітей та молоді, чинні і в українських губерніях Російської імперії, перебували в управлінні різних відомств та міністерств під загальним контролем Міністерства Внутрішніх справ. Складність виявлення міжвідомчої взаємодії у сфері управління цими закладами полягала в тому, що один і той же тип закладу, наприклад, дитячий притулок, хоч і керувався одним положенням та статутом, міг одночасно перебувати в управлінні відомства Імператриці Марії, Людинолюбного товариства Його Імператорської величності, Міністерства поліції, Міністерства народної освіти, або належати до церковних чи військових інституцій. Те ж саме стосується сирітських будинків, богаділень та інших типів закладів суспільної опіки. Проте, завдяки зростанню чисельності закладів суспільної опіки, держава намагалась поліпшити справу опіки та піклування підростаючого покоління, надаючи можливості дітям-сиротам, безпритульним, інвалідам, неповнолітнім злочинцям, жебракам та ін., здобути освіту, набувати профорієнтаційні знання, отримувати медико-реабілітаційні послуги, соціалізуватися в суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Благотворительность в России. *Статистико-документальный справочник*. СПб, 1907. Т.1. С. 27. URL : <http://istmat.info/node/243>
2. Гончаров М. А. Государственное управление учебными заведениями отраслевыми ведомствами и министерствами в России второй половины XIX - начала XX века (на основе архивных источников, юбилейных обзоров министерств, материалов статистики). Преподаватель XXI век. Москва: МПГУ, 2016. Т.1. № 2. С. 92–109
3. Малишев О. О. Зміст і специфіка правового інституту опіки за законодавством і юридичною практикою Російської імперії (кінець XVIII – поч. XX ст.). *Принципи верховенства права та законності: проблеми реалізації в правотворенні та правозастосуванні*. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2010. С. 142-147.
4. Янченко И. Л. Взаимодействие Министерства внутренних дел Российской империи с государственными учреждениями и общественными организациями по вопросам общественного призрения: историко–правовой аспект: автореф. дис. канд. юр. наук. Москва, 2012. 27 с.

Золотухіна С.Т.

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи,
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

В умовах сучасних трансформаційних процесів педагогічна спільнота в активних пошуках моделі підготовки учителів. Одне із можливих розв'язання цієї проблеми – звернення до набутого історико-педагогічного досвіду.

Підготовка вчителя, як проблема, особливо гостро встала вже на початку XIX століття. У цей час набуває обрисів думка, що вихователю, вчителю не слід керуватися одними «педагогічними інстинктами», особистими поглядами. Йому не тільки не завадить, а й необхідно використовувати накопичені віками наукові, спеціально-педагогічні знання й результати педагогічного досвіду. Так, у статті «Про створення педагогічної семінарії при університеті св. Володимира в м. Києві» М.І. Пирогов підкреслював, що без практичної досвідченості у методах викладання, без вправ у викладанні вчитель, як би ґрунтовно він не володів своїм предметом, не може бути добрим викладачем. Молодий вчитель, наполягав

педагог, повинен навчитися «практичному мистецтву розповсюдженню відомостей», замислюватись над тим, яку значущість повинен мати його предмет у загальній системі виховуючих засобів для здійснення мети виховання, які його знання і враження найбільш сприяють досягненню виховного впливу на учнів.

Професійно-педагогічна підготовка вчителя, на погляд прогресивних педагогів, науковців, громадських діячів, письменників, сприятиме рівномірному розвитку в учнів розумових, моральних і фізичних сил; свідомому закріпленню матеріалу, здійсненню на них благотворного впливу навчальних закладів; формуванню у педагогів умінь урахувувати вікові та індивідуальні особливості дітей. Педагогічна підготовка дозволить зрозуміти кінцеву мету виховання, усвідомити свою роль в ньому.

Підготовка вчителів у різних її формах передбачала теоретичне оволодіння системою спеціально-педагогічних знань і формування практичних вмінь і навичок. Слід відзначити, що, з одного боку, у ході підготовки відбувалося формування вмінь і навичок, необхідних для здійснення виховуючого навчання, з іншого - сам зміст і характер виховуючи впливав на майбутніх вчителів.

Зміст підготовки давав змогу майбутньому учителю усвідомити ідею виховуючого навчання, яка містилась в основі навчально-виховного процесу народної школи, вивчити дитячу особистість, закони, умови її розвитку, що необхідно для вірного педагогічного впливу на неї; ґрунтовно ознайомитися зі всіма навчально-виховними засобами.

Педагогіка, як навчальний предмет, за переконанням С.І.Миропольського, з одного боку давала відомості про виховуюче навчання, з іншого – сама мала великий виховний вплив (вона – звід засобів, методів навчання і виховання, які найбільш доцільні, і тому містить в собі найкращий матеріал для підготовки вчителя). Читаючи статті з педагогіки, слухаючи лекції, вчитель швидше побачить свої помилки, буде намагатися їх уникнути, критично ставитися до своїх дій. Заняття з педагогіки допоможуть збудити інтерес до справи виховання і навчання.

Теоретична підготовка майбутніх учителів і вчителів-практиків органічно доповнювалася практичною. Аналіз такого роду підготовки дозволяє стверджувати: форма і методи навчання сприяли підготовці слухачів до практичної діяльності в школі та здійснювали виховний вплив на них. Підкреслимо, що при виборі навчання майбутніх вчителів, наприклад в гімназіях, дотримувалися такого положення: не повинно бути ніяких методів, крім тих, що сприяють розумовому розвитку, а саме: «розвиваючих» і «раціональних», «генетичних» і «індуктивних».

Викладачі у своїх лекціях з педагогіки, дидактики, методики намагалися пропагувати кращі методи навчання. Наприклад, С.І. Миропольський в своїх лекціях обов'язково підкреслював, що метод повинен задовольняти дидактичним завданням виховуючого навчання; збуджувати активність дитини, допомагати розвитку самодіяльності.

У практичні підготовці в різних її формах використовувалися такі методи та форми організації навчання, як учительські бесіди, читання, пробні уроків, написання творів, казки, розгляд і обговорення картин, робота з книгою, метод драматизації, читання стародавніх авторів, приклад вчителя, історичний засіб викладання тощо.

Поєднання теоретичної і практичної підготовки, дало змогу майбутнім вчителям і вчителям - практикам одержувати інформацію про найбільш поширені, ефективні методи, форми навчання, оволодівати ї, приймаючи участь в їх здійсненні, формувати деякі професійні якості.

Отже, при підготовці як майбутніх вчителів, так і вчителів-практиків, цінним було не тільки демонстрація конкретних методів, а й різні варіанти їх використання під час викладання конкретного предмету.

Зазначене сприяло активізації їхньої уваги на заняттях, формуванню творчого підходу до справи, оволодінню ґрунтовними методичними знаннями і навичками.